DOCUMENT RESUME

ED 266 856 PS 015 652

AUTHOR Ekholm, Bodil; And Others
TITLE Stabilitet i uppfostringsattityder hos daghemspersonal (Stability of Attitudes of Child-Rearing by Personnel at Day-Care Centers).
INSTITUTION Linkoping Univ. (Sweden). Pedagogiska Inst.
SPONS AGENCY Swedish Delegation for Social Research (Sweden).
REPORT NO ISBN-91-7372-856-X; LiU-PEK-AR-3
PUB DATE Aug 84
NOTE 37p.; For related documents, see PS 015 648-654.
PUB TYPE Reports - Research/Technical (143) -- Tests/Evaluation Instruments (160)
LANGUAGE Swedish

EDRS PRICE MF01/PC02 Plus Postage.
DESCRIPTORS Child Caregivers; *Child Rearing; *Day Care Centers; Early Childhood Education; Foreign Countries; *Institutional Characteristics; Longitudinal Studies; *Preschool Teachers; Questionnaires; *Teacher Attitudes
IDENTIFIERS *Sweden

ABSTRACT

All day care personnel (about 900) in a Swedish commune answered a questionnaire concerning attitudes toward child rearing. The questionnaire consisted of 10 short descriptions of daily day care situations representing a child rearing dilemma which could be solved in different ways. Respondents indicated their views of typical and preferred ways of handling each situation. The questionnaire was administered twice: initially and one year later. Across time, the group means for dealing with the child rearing dilemma situation did not differ. Findings indicated that 61 percent of the centers showed comparable patterns on the two occasions the questionnaire was administered. A significant statistical correlation was found between stability of attitudes and the age of the day care center. No significant correlation was found between stability of attitudes and the number of personnel who had changed jobs during the year. The survey instrument is included. (Author/RH)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)
X This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
☐ Minor changes have been made to improve reproduction quality.
• Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

ED266856

STABILITET I UPPFOSTRINGSATTITYDER HOS DAGHEMSPERSONAL

Klimatprojektet

Arbetsrapport 6

Bodil Ekholm

Mats Ekholm

Anna Hedin

Linköping augusti 1984

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
Bodil Ekholm
Anna Hedin
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

UNIVERSITETET I LINKÖPING
Institutionen för pedagogik och psykologi
LiU-PEK-AR-3

PS 015652

UNIVERSITETET I LINKÖPING
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH PSYKOLOGI
ARBETSRAPPORT LiU-PEK-AR-2

STABILITET I UPPFOSTRINGSATTITYDER

HOS DAGHEMSPERSONAL

Klimatprojektet

Arbetsrapport 6

Bodil Ekholm

Mats Ekholm

Anna Hedin

Linköping 1984-08-27

UNIVERSITETET I LINKÖPING
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH PSYKOLOGI
ARBETSRAPPORT LiU-PEK-AR-3

STABILITET I UPPFOSTRINGSATTITYDER HOS DAGHEMSPERSONAL

Klimatprojektet

Arbetsrapport 6

ISBN 91-7372-856-X
ISSN 0281-7438

UNIVERSITETET I LINKÖPING
Institutionen för pedagogik och psykologi
581 83 LINKÖPING
Tel 013/281000

Abstract

STABILITY OF ATTITUDES OF CHILD-REARING BY PERSONNEL AT DAY-CARE CENTERS

This study constitutes a part of the larger investigation "Studies of day-care climate and childrens social and emotional behavior."

All personnel (about 900) in a Swedish commune answered a questionnaire about attitudes of child-rearing. The questionnaire consisted of 10 short descriptions of daily day-care situations representing a child-rearing dilemma which could be solved in different ways. The personnel were to answer how they "usually" handle each situation and how they "would like to" handle it. In the questionnaire there were also questions about the personnel's engagement and feelings concerning their work.

The questionnaire was repeated after one year and the rates of response were 97% respectively 95%.

The group means for dealing with the child-rearing dilemma situation did not differ between the two years.

On the ecological level, (the answering pattern from each day-care center), we found that 61% of the centers gave comparable patterns at the two occasions. However, this was not significant.

We also found a statistical correlation between stability of attitudes and the age of the day-care center (Spearman - Brown t=1.55). On the other hand there was no significant correlation between stability of attitudes and the number of personnel who had changed jobs during the year.

The study was funded by the Swedish Delegation for Social Research.

The report covers 17 pages.

Keywords: Attitudes of child-rearing, personnel at day-care centers, day-care centers.

PS 015652

Ekholm, B., Ekholm, M., Hedin, A., 1984

Department of Education and psychology,

Linköping university

ISBN 91-7372-856-X

ISSN 0281-7438

Avdelning, institution, fakultet

Institutionen för pedagogik och psykologi

ISBN: 91-7372-856-X
ISSN: 0281-7438
Rapportnr: LiU-PEK-AR-3
Upplagans storlek:
Datum: 1984-08-27

Projekt:

Klimatprojektet

Titel:

Stabilitet i uppfostringsattityder hos daghemspersonal

Författare:

Bodil Ekholm, Mats Ekholm, Anna Hedin

Uppdragsgivare:

DSF

Dnr:

Rapporttyp:

- ☐ Ansökan
- ☒ Delrapport
- ☐ Reserapport
- ☐ Slutrapport
- ☐ Övrig rapport

Rapportspråk:

- ☒ Svenska
- ☐ Engelska
- ☐ _____

Sammanfattning (högst 150 ord)

Samtlig daghemspersonal inom en kommun besvarade en enkät rörande sina uppfostringsattityder, praktiskt utformad som hur man "brukar" respektive "skulle vilja" handla i 10 vardagliga situationer på daghem. Frågor ingick också om känslor inför arbetet. Enkäten återupprepades efter ett år. Svarsfrekvensen var 97% respektive 95%.

På populationsnivå var svarsskillnaderna mellan åren nära 0 såväl vad gällde svaren om handlandet i vardagssituationerna som vad gällde känslorna inför arbetet (poängen kunde variera från 1-4 på vardagssituationerna, från 0-8 på känslorna inför arbetet).

På ekologisk nivå, dvs vid en sammanvägning av svaren per daghem, återfanns 61% av daghemmen i samma kategori båda åren. Sambandsberäkningar (Spearman-Brown) gjordes av stabilitet i attityder mellan åren och personalrörlighet, daghemstyp samt daghemmets ålder. Samband förelåg i de två sistnämnda avseendena.

Nyckelord (högst 8)

Uppfostringsattityder, daghemspersonal, daghem

Bibliotekets anteckningar

INNEHÅLLSFÖRTECKNING Sid

Inledning 1
Datainsamling 2
En jämförelse mellan mätningarna år 1982 och 1983 på populationsnivå 3
En jämförelse mellan mätningarna år 1982 och år 1983 på ekologisk nivå 6
Komplex bedömning 6
Endimensionell bedömning 8
Personalens engagemang och känslor inför arbetet 9
Känslotermometrarna 9
Engagemangsfrågorna 10
Faktorer som påverkar stabiliteten 11
Daghemstyp 11
Personalrörlighet 13
Daghemmets ålder 14
Sammanfattande kommentarer 15
Referenslista 17
Bilaga

BEST COPY AVAILABLE

Inledning

Denna studie är ett led i ett större projekt,*"Studier av daghemsklimat och dess påverkan på barns emotionella och sociala beteende."*

Daghemsklimat är ett sammanfattande begrepp för daghemspersonalens arbetsklimat och det uppfostringsklimat som råder för barnen (Ekholm et al, 1982). Studiens syfte är att beskriva och analysera existerande daghemsklimat och deras effekter på barnens beteende. Centrala begrepp vad gäller uppfostringsklimatet är nuinriktat uppfostringsmönster, det vill säga de vuxna reglerar och löser de flesta av de naturliga problemsituationer, som barn ställs inför, och framtidsinriktat uppfostringsmönster, det vill säga de vuxna överlämnar till barnen att själva ta ställning till lösningen av olika situationer och tränar dem därmed för framtida självständighet. Dessa begrepp bygger ursprungligen på Schaefers tankar om uppfostran i två dimensioner, graden av kontroll och graden av värme (Schaefer i Ekholm et al, 1982). I rapporten*"Nuinriktat eller framtidsinriktat uppfostringsklimat"*redovisas en enkätstudie från 1982 vars syfte var att finna en urvalsgrund för ett mindre antal daghem med kontrasterande uppfostringsklimat, där sedan en mer ingående och intensiv studie av uppfostringsklimatens verkliga framtoning skulle ske. Intensivstudien genomfördes 1982/83 och redovisas i rapporten *"12 daghem"*(Ekholm och Hedin, 1984). Den ovan nämnda enkätstudien återupprepades ett år senare (1983), nu med syftet att undersöka huruvida enskilda daghems uppfostringsattityder var stabila över ett år.

Undersökningsinstrumentet, som redovisas utförligt i rapporten *Daghemsklimat* (Ekholm et al, 1982), innebär i korthet att de svarande individuellt tar ställning till tio olika vardagliga daghemssituationer, där det är möjligt för vuxna att gripa in. Daghemssituationerna är uppbyggda så att svararna för varje situation får ange i hur hög grad de *"brukar"* respektive *"skulle vilja"* reglera barnens handlande för att nå vissa mål, som exempelvis att lära barnen ta ansvar eller lära dem visa hänsyn (bilaga 1). Svarsalternativen är så beskrivna att det ena ytterlighetsalternativet innebär, att den vuxne medvetet avvaktar med sitt ingripande eller avstår från att reglera barnens handlande, för att på sikt bidra till den unges utveckling till en självständig vuxen (framtidsinriktat förhållningssätt). Det andra ytterlighetsalternativet innebär, att den vuxne i hög grad reglerar barnens handlande (nuinriktat förhållningssätt). Mellan dessa båda förhållandevis klara handlingsalternativ finns två stycken mindre klara svarsalternativ, som innebär att de vuxna ger viss ledning - oftast verbal sådan - till

BEST COPY AVAILABLE

barnen, om hur de bör bete sig i situationen. I vår bearbetning har vi låtit dessa två svarsalternativ smälta samman till ett mittalternativ, eftersom dessa inte kan anses utgöra kontinuerliga steg mellan ytterligheterna. Vi har valt att i fortsättningen benämna detta sammansmälta alternativ det pragmatiska förhållningssättet. Genom denna sammansmältning bör dock beaktas att ett visst problem med en "mitt-tung" skala kommer att uppstå. Om vi antar att vart och ett av de fyra svarsalternativen har samma attraktion på svararna, bör dessa fördela sig med en fjärdedel på respektive alternativ. Genom att vi i redovisningen slagit samman de båda mellanalternativen skulle vi, vid en jämn attraktion hos alternativen , få ett svarsmönster, som skulle visa att respektive ytterlighetsalternativ samlat 25 procent av svararna mot 50 procent för det sammanslagna mittalternativet.

De attityder, som de svarande på ett daghem ger uttryck för i sina svar på vad man "brukar" respektive "skulle vilja" göra, kallar vi i fortsättningen för daghemmets uppfostringsmönster.

Datainsamling

Datainsamlingen har genomförts på likartat sätt vid båda mättillfällena (se Ekholm et al, 1983). All barnomsorgspersonal i Linköpings kommun deltog. Svarsfrekvensen år 1982 var 97 procent, år 1983 95 procent.

I vår studie har vi framförallt intresserat oss för daghemmet som en helhetsmiljö - en ekologisk enhet - och analyserna har därför skett utifrån de enskilda daghemmens samlade svarsmönster. På de små daghemmen finns en mycket liten personalgrupp (4-6 personer). I de fall en sådan liten enhet haft bortfall, som innebär att färre än fyra personer besvarat enkäten har detta daghem uteslutits ur den vidare bearbetningen. Med korrektion för detta externa bortfall består den slutgiltiga undersökningsgruppen år 1982 av 100 daghemsenheter och år 1983 av 96 daghemsenheter. I den fortsatta redovisningen utgår vi från dessa 96 enheter.

Liksom i andra studier förekommer även ett visst internbortfall, det vill säga individer som ej svarat eller dubbelmarkerat på enskilda frågor i ett annars till fullo ifyllt formulär. Detta bortfall, som totalt uppgår till 4 procent, varierar naturligt nog från daghem till daghem, men har inte på något daghem varit så stort att daghemmet måst utgå.

En jämförelse mellan mätningarna år 1982 och 1983 på populationsnivå

Vid en jämförelse mellan samtliga individuella svar på enkäten vid de båda mättillfällena framkom som synes av nedanstående tabell inga eller ytterligt små skillnader.

Tabell 1: Medelpoäng vid två mättillfällen på svar om hur man "brukar" respektive "skulle vilja" reglera barns handlande i tio olika vardagliga daghemssituationer. Värdet 5 betecknar svar där man reglerar barns handlande genom direkt ingripande, värdet 8 betecknar att man avvaktar barnets eget handlande, värdena 6 och 7 innebär en viss ledning. (N = 880)

	År 1982	År 1983	Differens
"Brukar göra"	5.952	5.985	0.003
"Skulle vilja göra"	6.490	6.490	0

Även då man granskar poängen för de enskilda frågorna var differensen mellan åren mycket liten och rörde sig i 19 frågor av 20 om hundradelar av poäng.

Jönsson (1983) gjorde en analys av de enskilda frågornas svarsmönster från mättillfället år 1982, vad gällde svaren på vad man "brukar" jämfört med "vad man skulle vilja". Analysen visade att de svarande hade en mer nuinriktad attityd till hur de "brukar göra", men försköt sin attityd mot mer framtidsinriktning, när det gällde hur de "skulle vilja göra". Detta mönster återfanns även vid mättillfället år 1983. Jönsson (1983) fann vidare, att de svarsmönster som personerna uppvisade inte hade något samband med vilken yrkestillhörighet de hade, däremot med individuella faktorer som personalens ålder och om den svarande hade egna barn. Ju äldre personalen var ju mer framtidsinriktade var de i sina attityder.

I enkäten fanns också sju frågor som berörde de vuxnas engagemang och känslor inför arbetet. Tre av frågorna konstruerades enligt Likertskalemodell, så att svaren graderades på en fyrgradig skala från en hög grad av instämmande till inget instämmande alls i den beskrivna situationen. De övriga fyra frågorna utformades som termometrar, där den svarande fick gradera sina olika känslor i förhållande till arbetet med barnen. Graderna angavs från 0-8 (bilaga 1). Analysen av dessa frågor visar inte heller några större förskjutningar mellan mättillfällena utan liksom för de tio vardagssituationerna rörde sig differenserna om hundradels poäng.

År 1982 såg fördelningen över populationens samtliga svar ut enligt nedanstående tabell.

Tabell 2: Svar (1982) på hur man "brukar" respektive "skulle vilja" reglera barns handlande i tio olika vardagliga situationer. Procent beräknade på kommunens sammanlagt 8 623 avgivna svar. Inom parentes visas den teoretiska procentuella svarsfördelning som skulle uppstå om varje svarsalternativ hade samma attraktionskraft på svararna

		Skulle vilja reglera barnets handlande genom: direkt ingripande	viss ledning	avvakta barnet	
Brukar reglera barnets handlande genom:	direkt ingripande	19(6)	15(13)	8(6)	42(25)
	viss ledning	3(13)	37(25)	11(13)	51(50)
	avvakta barnet	0(6)	2(13)	4(6)	7(25)
		22(25)	54(50)	24(25)	

En jämförelse med den teoretiska svarsfördelningen visar att personalen i högre utsträckning än väntat, om valen skett slumpmässigt, sökt sig till nuinriktat uppfostringsmönster framför framtidsinriktat i hur man "brukar handla". Vad gäller alternativ i hur man "skulle vilja" handla finns där en motsvarande förskjutning mot ett mer framtidsinriktat förhållningssätt.

År 1983 såg fördelningen av populationens svar ut på nedanstående sätt:

Tabell 3: Svar (1983) på hur man "brukar" respektive "skulle vilja" reglera barns handlande i tio olika situationer. Procent beräknade på kommunens sammanlagt 8 108 svar

		Skulle vilja reglera barnets handlande genom: direkt ingripande	viss ledning	avvakta barnet	
Brukar reglera barnets handlande genom:	direkt ingripande	20	13	7	40
	viss ledning	3	39	11	53
	avvakta barnet	0	1	4	6
		23	53	23	

Som framgår av en jämförelse mellan de två årens mönster skiljer de sig inte mer än någon procentenhet från varandra. Det svarsmönster som förelåg bland kommunens daghemspersonal år 1982 återfinns också år 1983. De procentuella värdena såväl i marginalerna som i cellerna i vår tabell är synnerligen lika för de båda åren. Mot bakgrund av detta stabila utfallsmönster för båda åren kan vi konstatera att vårt mätinstrument uppvisar en hög stabilitet. Då vi kan iaktta att inte bara marginalfördelningarna i de två tabellerna är synnerligen lika, utan också de procentuella värdena i tabellernas celler, anser vi oss också ha fog för att påstå att våra mätningar vid båda tillfällena visat att daghemspersonalens uppfostringsideal vanligen följer vad de uppgett vara deras vanliga handlande. Sextio procent år 1982 och 63 procent år 1983 av daghemspersonalen anger att de skulle vilja agera på ett sådant sätt som de uppskattar att de vanligen brukar göra mot barnen. Idealen för uppfostringshandlingarna stämmer för denna majoritet av personalgruppen således väl överens med deras vanliga handlande.

När det gäller den mindre del av personalen (39 procent år 1982 och 35 procent år 1983), som inte finner att deras vardagshandlingar helt svarar mot deras personliga handlingsideal, visar det sig vid båda mättillfällena att endast en mycket liten del av denna grupp (8 procent vid båda mättillfällena), har sina idealhandlingar inom vad vi klassificerat som nuinriktat handlande. Hälften (49 procent år 1982 respektive 51 procent år 1983) av denna grupp, vars vanliga handlande inte helt överensstämmer med de egna idealen, har ett framtidsinriktat handlande som idealhandling.

Vår upprepade mätning och den stora stabilitet som denna påvisar, ger oss anledning att spekulera en aning över daghemspersonalens handlande i uppfostringssyfte. Våra mätningar antyder att de flesta vuxna på daghemmen låter sina uppfostringsideal bestämmas av det handlande som de anser att de själva i praktiken utövar. Det förefaller vara så att uppfostringsidealen bestäms av det handlande som är praktiskt genomförbart, vilket för de allra flesta består i att de ger barnen på daghemmet en viss ledning i hur de ska agera eller som innebär att den vuxna direkt ingriper eller styr skeendet åt barnen.

Bland den mindre del av daghemspersonalen vars vanliga handlingar inte förefaller styra deras idealbild i uppfostringshänseende, dominerar i någon mån ett framtidsinriktat förhållningssätt uppfostringsidealen. Kanske är ett sådant förhållningssätt mer praktiskt svårgenomförbart i en situation där de dominerande attityderna är mer nuinriktade.

En jämförelse mellan mätningarna år 1982 och år 1983 på ekologisk nivå

Vårt huvudsakliga intresse rör dock inte stabiliteten i de enskilda individernas svar mellan de två mättillfällena, utan är inriktat på de ekologiska enheternas, det vill säga de enskilda daghemmens, stabilitet i sina svarsmönster. För att åstadkomma sådana mönster över varje daghem, har vi för vart och ett av daghemmen fört samman personalens svar för samtliga tio situationer ur såväl "brukar" som "skulle vilja" perspektiven i en korstabell. Korstabellens ena axel representerar "brukar"-svaren och den andra axeln representerar "skulle vilja"-svaren. Vid denna sammanfogning betraktar vi alltså var och en av de tio situationerna som likvärdiga i sin förmåga att spegla daghemmets uppfostringsklimat. Genom att situationerna spänner över så pass många vardagliga situationer och genom att karaktären på situationerna är likartad menar vi att detta antagande är befogat.

Vår förhoppning vid attitydmätningarna var att alla svarsalternativ skulle vara lika attraktiva så att vi vid bearbetningarna skulle få ungefär lika många daghem med nuinriktat uppfostringsmönster som daghem med framtidsinriktat eller pragmatiskt uppfostringsmönster. Bearbetningen visade emellertid att fördelningen blev sned, och de flesta daghemmen hade svarat så att de klassificerades som genomsnittliga med dragning åt nuinriktat uppfostringsmönster, det vill säga svarsmönstret liknade kommunens genomsnittsmönster. Endast ett fåtal daghem hade en tendens till framtidsinriktat uppfostringsmönster. Detta innebär, att de daghem som klassificerades som framtidsinriktade inte har svarat med en entydig och klar framtidsinriktning, utan snarare visar en antydan till ett framtidsinriktat uppfostringsmönster. Detta utgångsläge var rådande vid båda mättillfällena.

Vår ambition att ta reda på i hur hög grad de enskilda daghemmen varit stabila i sina uppfostringsattityder under ett år har genomförts med hjälp av två olika bedömningssätt, ett subjektivt komplext och ett endimensionellt mer objektivt.

Komplex bedömning

I detta bedömningssätt, har vi tagit hänsyn till komplexiteten i mätningarna och som utgångspunkt haft de korstabeller som vid varje mättillfälle byggts upp utifrån svaren i både "brukar göra" och "skulle vilja göra". Utifrån

korstabellerna sorterades daghemmen i grupper som representerade de uppfostringsmönster, som vi haft som utgångspunkt för studien, nämligen nuinriktat, framtidsinriktat och pragmatiskt. Ytterligare en grupp tillkom som representerade ett genomsnittligt uppfostringsmönster, det vill säga som avspeglar kommunens genomsnittliga svarsmönster. Detta svarsmönster innebär att daghemmet inte profilerar sig åt någon specific inriktning, utan svarsfrekvenserna sprider ut sig över alla rutorna i korstabellerna.

Analys och gruppering av korstabeller från första mättillfället gjordes i anslutning till uttagningen av daghemmen för intensivstudien (Ekholm et al, 1983). Efter det andra mättillfället grupperades samtliga daghem återigen utifrån samma förutsättningar, men oberoende av den klassificering som skett vid det första mättillfället. Figur 1 visar klassificeringen vid de båda tillfällena.

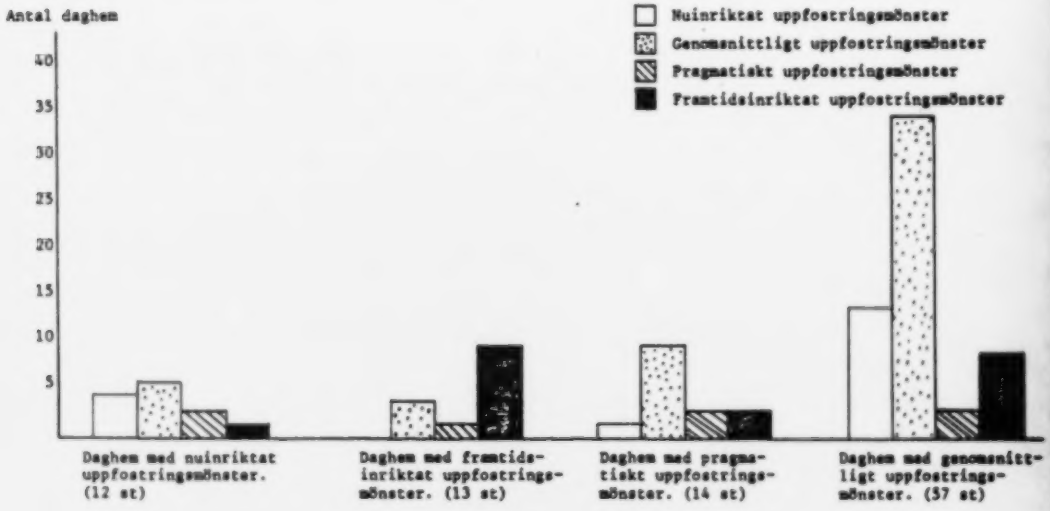

Figur 1: Stabilitet och förändring mellan två mätningar av enskilda daghems uppfostringsmönster. (N = 96)

Figuren visar att de förändringar som skett av uppfostringsattityder oftast skett inom de daghem som vid första mättillfället haft ett nuinriktat eller ett pragmatiskt mönster. Det är mera sällan som de daghem som haft genomsnittsmönster eller varit mer framtidsinriktade skiftat uppfostringsmönster och endast i ett enda fall har man totalt skiftat uppfostringsmönster från ett nuinriktat till ett framtidsinriktat.

Endimensionell bedömning

I denna bedömning har vi utgått från det svarsmönster som daghemmen uppvisar, när det gäller vad personalen "brukar göra" i de olika vardagssituationerna. Klassificeringen skedde utifrån om man svarat nuinriktat eller ej. En fördelning över samtliga daghems procentuella andel svar med nuinriktning har gjorts och därefter dikotomiserats. Hälften av daghemmen har alltså klassificerats som nuinriktade, och hälften som icke-nuinriktade i sitt uppfostringsmönster. Enligt den erhållna fördelningen av svar går gränsen vid 42 procent nuinriktade svar av daghemmens samtliga avgivna svar. De som hade färre än 42 procent nuinriktade svar klassificerades alltså som icke-nuinriktade i sina uppfostringsattityder medan de som hade 42 procent eller fler nuinriktade svar klassificerades som nuinriktade i sina attityder.

Daghemmen har klassificerats enligt detta system vid båda mättillfällena. Femtionio daghem (61 procent) har vid båda mätningarna sorterats till samma grupp, antingen den nuinriktade eller den icke-nuinriktade. Dessa daghem har alltså visat ett konstant, stabilt uppfostringsmönster från det ena mättillfället till det andra.

Oavsett om det enskilda daghemmet klassificerats i en grupp med konstant uppfostringsmönster eller inte, varierade andelen nuinriktade svar från det ena mättillfället till det andra. Detta gav upphov till en fundering om det förelåg någon skillnad i storleken på denna variation i gruppen konstanta daghem jämfört med gruppen icke-konstanta daghem. För att ta reda på detta, har vi beräknat medelvärdet av differenserna mellan svarsprocenten vid de två mätningarna, dels inom de grupper som varit konstanta och dels inom de grupper som förändrat sitt mönster. Tabellen nedan visar medelvärdesdifferensen i procent för de fyra olika grupperna.

Tabell 4: Medelvärdesdifferens i procent för konstanta nuinriktade respektive icke-nuinriktade daghem samt daghem som skiftat uppfostringsattityder mellan de två mätningarna (N = 96)

	Nuinriktat daghem	Icke nuinriktat daghem
Nuinriktat daghem	4,5	12,1
Icke nuinriktat daghem	9,8	4,9

Analysen visar att våra funderingar hade fog för sig. De daghem, som varit konstant nuinriktade eller konstant icke-nuinriktade vid de två mättillfällena, har en mindre differens mätt i medelvärdesprocent än de daghem, som förändrat inriktning i sitt uppfostringsmönster.

Personalens engagemang och känslor inför arbetet

Känslotermometrarna

Bearbetningen av svaren på de sju frågor som berörde de vuxnas engagemang och känslor inför arbetet visar att förhållandena på de olika daghemmen liknar varandra även här från den ena mätningen till den andra (se tabell 5). Spridningsmåtten visar sig dock i tre av de fyra känsloskattningarna bli klart mindre. Liksom vid andra upprepade mätningar av denna typ förefaller det som om vi här fått ett exempel på en statistisk regressionseffekt. Regressionseffekten innebär att spridningen i mätningar blir mindre ju fler mätningar som utförs med ett och samma mätinstrument på samma population.

De övergripande resultaten i tabell 5 nedan visar således att man på daghemmen i stort inte kommit att ändra uppfattning om hur det känns att arbeta där under det gångna året.

Tabell 5: Medelvärde och spridning för samtliga daghems gradering på fyra känslotermometrar vid två mättillfällen. Siffrorna anger gradtal. (N = 96)

	irritation		osäkerhet		värme		glädje	
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
Tillfälle 1	2,01	0,75	1,38	0,57	6,01	0,70	6,04	0,75
Tillfälle 2	1,99	0,66	1,42	0,56	6,02	0,61	6,04	0,67

I tabell 6 nedan har vi beräknat ett annat mått (medelvärdesdifferens) på hur hög grad man på de enskilda daghemmen kommit att ändra sin känsloupplevelse inför livet och arbetet där. Vi har här för vart och ett av daghemmen räknat efter hur många skalsteg (på de känslotermometrar vilka vi använde i våra frågor) som man på respektive daghem förändrat sig mellan de båda mätningarna. Som framgår av tabellen blir skillnaderna mellan de båda mätningarna betydligt större. I genomsnitt visar det sig att man på varje daghem förändrat sin känsloupplevelse ungefär ett halvt skalsteg.

Tabell 6: Medelvärdesdifferens och spridning för samtliga daghem mellan två mätningar med känslotermometrar. Siffrorna anger gradtal. (N = 96)

Differens	Irritation	Osäkerhet	Värme	Glädje
$\bar{x}$	0,53	0,46	0,53	0,52

Sammantaget visar det sig att de allra flesta daghemmen har en genomsnittlig förändring som är liten. Känsloupplevelsen införlivet på daghemmet och arbetet där är i stort oförändrat positiv år 1983 jämfört med år 1982 på de allra flesta daghemmen. Vi har endast funnit fem av de 96 studerade daghemmen som haft en förändring mellan de båda mätningarna som statistiskt sett överskridit två standardavvikelser (det vill säga ett helt skalsteg på våra känslotermometrar). Också detta mått måste således sägas visa på att daghemmen i sig är mycket stabila miljöer.

Engagemangsfrågorna

De övriga tre frågorna (bilaga 1), som mäter personalens engagemang i arbetet visar samma tendens, det vill säga små skillnader i svaren mellan mätning 1 och mätning 2.

Tabell 7: Medelvärde och spridning av samtliga daghems positiva svar i procent på tre engagemangsfrågor vid två tillfällen. (N = 96)

	Fråga angående viljan att följa med barnen att titta på mask		Fråga angående viljan att ta emot barnen hemma och göra äppelmos		Fråga angående viljan att vara jourfosterförälder	
	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s	$\bar{x}$	s
År 1	80	16	61	20	48	23
År 2	79	18	46	23	43	20

Skillnaderna mellan åren är små, men engagemanget varierar mellan de tre frågorna.

Vid studier av enskilda daghems förändring mellan de två mätningarna, fann vi att personalens engagemang hade ändrats i minst två frågor på sju daghem. Vi har även här ansett att man endast kan tala om förändring när daghemmet avvikit mer än två standardavvikelser från den ena mätningen till den andra.

På dessa sju daghem har förändringen i personalens engagemang gått åt likartat håll, det vill säga antingen har man ökat sitt engagemang på två frågor eller också har man minskat det.

Faktorer som påverkar stabiliteten

Som tidigare nämnts återfanns 61 procent av daghemmen i samma kategori som året innan. Man kan såtillvida tala om en viss konstans i de enskilda personallagens uppfattning om sitt arbetssätt. En statistisk prövning medelst Spearman-Browns rangkorrelation av enskilda daghems andel svar med nuinriktning gav dock ingen signifikant korrelation (r_s = 0.07). I rangordningen tilldelades det daghem med lägst andel nuinriktade svar rangen 1, det daghem med högst andel nuinriktade svar rangen 96.

I en diskussion om stabilitet i en grupps attityder kan man tänka sig flera underlättande eller försvårande påverkansfaktorer. Exempel på sådana kan vara utbyte av personal (personalrörlighet) mellan mättillfällena, personallagets storlek (indirekt kopplat till daghemstyp), personalens ålder och erfarenhet och därmed eventuellt individuellt uppnådda stabilitet i attityder, daghemmets ålder, det vill säga den tid daghemmet haft på sig att bilda ett stabilt klimat. För att undersöka om några av dessa faktorer påverkat stabiliteten mellan våra mättillfällen har vi valt att göra statistiska prövningar av följande faktorer: daghemsstorleken (daghemstypen), personalrörligheten mellan mättillfällena samt daghemmets ålder.

Daghemstyp

Daghemmen grupperades utifrån kommunens olika byggnadstyper i följande fem grupper:

1. Korridordaghem: hus byggda för daghemsverksamhet där flera (ofta 4-6) separata avdelningar binds samman med varandra via en korridor. På dessa daghem finns de största personalgrupperna (18-24 personer).

2. Lägenhets-/villadaghem: små enheter om en eller två avdelningar som inryms i en lägenhet eller villa beroende på bostadsområdets karaktär men kan även inrymmas i envåningshus specialbyggda för daghemsverksamhet. På dessa daghem är personalgrupperna små (5-8 personer).

3. Lekhallsdaghem. Dessa daghem liknar dem som barnstugeutredningen rekommenderat, det vill säga de har en central lekhall med omgivande avdelningar, oftast tre. På dessa daghem är personalgrupperna mellanstora (10-15 personer).

4. Hemvist. Detta är en ny organisationsform. Här kombineras 2-4 små daghemsavdelningar (hemvister) inrymda i lägenheter, villor eller separata byggnader nära varandra i ett bostadsområde. En föreståndare svarar dels för samtliga hemvister, dels för andra uppgifter som ett visst antal dagbarnvårdare och grannskapsarbete. Till hemvisterna hör en så kallad leklada, en större lokal med gymnastiksal, snickarverkstad och våtutrymmen. I vår undersökning har varje hemvist betraktats som en enskild enhet trots den organisatoriska samhörigheten mellan flera hemvister, detta därför att de enligt vår mening utgör den ekologiskt meningsfulla enheten för barnen. På dessa daghem är personalgrupperna ungefär lika stora som lägenhetsdaghemmen (4-6 personer). På grund av den helt annorlunda organisationsformen har vi ändå valt att hålla dessa åtskilda från övriga smådaghem.

5. Udda daghem: en restgrupp som ej låter sig beskrivas i de tidigare kategorierna. Dessa daghem är mycket få och har därför uteslutits ur den fortsatta bearbetningen.

Rangkorrelationer enligt Spearman-Brown gjordes mellan de två mättillfällena inom var och en av de fyra undergrupperna av daghem. Den minsta rangsiffran (1) erhöll det daghem, där man till minst del avgivit nuinriktade svar. Den högsta rangsiffran (96) erhöll det daghem där flest nuinriktade svar avgivits.

Resultatet visade att det för tre av grupperna förelåg statistiskt säkerställda samband.

Tabell 7: Rangkorrelationer (Spearman-Brown) mellan enskilda daghems svar vid två mättillfällen inom fyra olika daghemstyper

Daghemstyp	r_s	Signifikansnivå (procent)	Medelrangvärden År 1	Medelrangvärden År 2
Hemvister (n = 24)	0.03	0	51.67	50.68
Korridordaghem (n = 11)	0.75	1	45.72	48.22
Lekhallsdaghem (n = 23)	0.31	10	51.15	48.28
Lägenhetsdaghem (n = 31)	0.50	1	45.29	46.88

Kommunens medelrangvärde = 48.00 *(N = 96)*

Statistiskt säkerställda samvariationer mellan de båda mättillfällena föreligger för tre av de fyra undergrupperna. Inom dessa undergrupper visar

det sig således att de daghem som har det mera nuinriktade klimatet år 1982 återfinns bland de mer nuinriktade daghemmen också år 1983. Rangordningarna mellan de olika daghemmen består under året i dessa tre undergrupperingar och vi får återigen anledning att påpeka att daghemsmiljöerna förefaller vara stabila på ett sådant sätt att uppfostringsmönstren består över tid och att skillnaderna mellan olika daghemsenheter fortsätter att existera. Vi finner stöd för våra tidigare antaganden om att respektive daghem utvecklar en anda som består över tid och som skiljer det ena daghemmet från det andra. Hemvistdaghemmen skiljer sig dock från detta huvudsakliga mönster.

I vår tabell har vi också valt att presentera medelrangvärden för de daghem som ingår i respektive undergrupp. Medelrangvärdena har kalkylerats fram på grundval av en total rangordning av samtliga 96 daghem som ingår i undersökningen. För varje undergrupp har vi räknat fram summan av samtliga de rangvärden som daghemmen i respektive undergrupp erhållit och delat denna summa med antalet daghem. Härigenom kan vi få fram ett enkelt mått på vilka grupper av daghem som har den mest nuinriktade uppfostringsandan. Det är också genom den upprepade mätningen möjligt att iaktta huruvida några förändringar kommit att ske mellan de båda åren. Som synes erhåller lägenhetsdaghemmen det lägsta medelrangvärdet båda undersökningsåren. Det är således på denna typ av daghem som man har det minst nuinriktade uppfostringshandlandet. Hemvistdaghemmen har likaledes vid de båda mättillfällena de högsta medelrangvärdena. Det är på denna typ av daghem som man har den mest nuinriktade uppfostringsstilen.

En analys av bakgrundsdata från första mättillfället kring de olika daghemstyperna visade att hemvisterna skilde sig från kommunens genomsnitt i flera avseenden: de hade yngre personal, personalen hade kortare erfarenhet av arbete inom barnomsorgen , de flesta av hemvisterna hade byggts för 1-2 år sedan.

Personalrörlighet

I den förnyade mätningen tillfrågades personalen om de arbetade på samma daghem detta år som året innan. Den procentuella andelen personer som var "nya" på daghemmet vid mättillfälle två, kallar vi daghemmets "rörlighet".

Tabell 8: Den genomsnittliga rörligheten mellan år 1 och år 2 på fyra daghemstyper. (N = 89)

Daghemstyp	Personalrörlighet (procent)
Hemvist (n = 24)	27
Korridordaghem (n = 11)	19
Lekhallsdaghem (n = 23)	24
Lägenhetsdaghem (n = 31)	20

En jämförelse mellan de olika daghemstyperna av rörligheten visar att hemvisterna skiljer sig från de övriga genom att ha en högre rörlighet än genomsnittet. För att undersöka om rörligheten hade några samband med stabiliteten i svaren mellan mättillfällena gjordes en rangkorrelation (Spearman-Brown) på hela materialet (N = 96). Denna statistiska prövning visade inte på någon samvariation ($r_s = 0$), vilket talar mot att personalrörligheten skulle vara starkt kopplad till stabiliteten i attityder på de enskilda daghemmen.

Daghemmets ålder

I den undersökta kommunen har som tidigare nämnts under de sista åren nästan uteslutande byggts daghem av leklade/hemvisttyp. Denna daghemstyp skiljer sig sålunda även från övriga daghemstyper i att de flesta enheterna bara fungerat ett till två år, en kort tid för att personalen ska hinna konsolidera ett stabilt uppfostringsmönster. En rangkorrelation gjordes av daghemmens "ålder" jämfört med differensen i svaren mellan mättillfällena. Sambandet var statistiskt säkerställt på 10-procentnivån (t = 1.55, N = 96). Ju äldre daghemmen var desto större chans fanns det att de var stabila i sina attityder mellan mättillfällena. Sammanfattningsvis fann vi att daghemstypen var den av de tre undersökta faktorerna,som uppvisade det starkaste sambandet med stabilitet i attityder mellan mättillfällena. Att hemvisterna var instabila mellan mättillfällena har säkert flera förklaringar: Kombinationen av förhållanden som en kort levnadshistoria, en något förhöjd rörlighet, en sannolikt genomsnittligt yngre och något mer oerfaren personal. Dessa faktorer tillsammans kan öka svårigheten för att ett stabilt uppfostringsmönster etableras.

Sammanfattande kommentarer

Vi har tidigare påpekat att de enkätsvar vi fått vid båda mättillfällena uppvisar samma konstanta snedhet i fördelningen. De flesta svarande uppger att de brukar göra direkta ingripanden i barnens vardag. Eftersom kommunens mönster är så lika vid den upprepade mätningen kan detta vara ett tecken på att enkäten verkligen förmår fånga upp personalens uppfostringsattityder, och att det inte bara är slumpmässighet i de avgivna svaren. Vore det enbart slumpmässiga svar skulle inte snedfördelningen se lika ut vid de båda mätningarna. Vad beträffar svarsalternativens förmåga att särskilja olika inriktningar av uppfostran har vi haft funderingar när det gäller möjligheten att misstolka det framtidsinriktade svarsalternativet. Dessa är ju formulerade så att den vuxne ska invänta barnets eget handlande och inte själv ingripa. Detta kan tolkas som ett uppfostringsmönster som uttrycker en slapp låt-gå attityd. Den vuxne struntar i hur det går och bara väntar. Har dessa alternativ tolkats på detta sätt har de naturligtvis blivit mindre attraktiva och detta skulle kunna vara ett skäl till att så få valt det framtidsinriktade uppfostringsmönstret. Detta motsägs av personalens svar när det gäller vad de "skulle vilja göra" i de olika situationerna. Svarsfördelningen närmar sig här en normalfördelning vilket visar att alla fyra svarsalternativen har jämbördig attraktionskraft. Man kan därför inte tro att det är fråga om misstolkning av svarsalternativen utan dessa får betraktas som exempel på framtidsinriktade uppfostringsattityder. Denna skillnad i svaren mellan vad man "brukar göra" och "skulle vilja göra" ger ytterligare tecken på att enkäten faktiskt mäter uppfostringsattityder hos personalen.

När det gäller stabilitet, konstansen i daghemmens uppfostringsmönster under ett år,har vi funnit att så många som hälften eller drygt hälften av daghemmen uppvisar sådan stabilitet. Vi har försökt att se efter vilka faktorer som kan tänkas påverka vilka daghem,som blir stabila eller inte. En vanlig föreställning är att stor personalrörlighet skulle vara en sådan faktor, som i mycket hög grad påverkar daghemmens stabilitet. Med en delvis förnyad personalstyrka skulle också uppfostringsmönstret komma att förändras. Detta har vi inte funnit belägg för i vår undersökning. Andra faktorer är förmodligen mer väsentliga för stabiliteten, faktorer som hör ihop med hur effektiv den socialiserande rutinen har varit på respektive daghem. För att ett system ska bli stabilt krävs många effektiva socialiserande krafter,som dessutom behöver tid för att verka. Våra resultat antyder också att de daghem som varit verksamma under längre tid har fått ett stabilare

uppfostringsmönster,som visar sig i att deras svar från ett tillfälle till ett annat är stabila. Detta gäller oavsett om en del av personalstyrkan har bytts ut under tiden mellan mättillfällena. Utöver tiden som erfordras för att bygga upp ett stabilt mönster kan daghemmen säkert också variera i andra väsentliga hänseenden som exempelvis de enskilda individernas styrka som socialisationsagenter, ledarens psykologiska påverkanskraft, ålderssammansättningen och därmed påverkbarheten hos personallaget. Alla dessa faktorer samvarierar på ett komplext sätt och försvårar för undersökaren att få fram enkla orsak - verkanförhållanden, när det gäller stabiliteten. Att faktorer som personalens ålder och erfarenhet kan ha påverkat våra resultat antyds också i den klara skillnad, som fanns mellan de olika daghemstyperna i riktning mot lägre stabilitet för den yngsta och minst erfarna personalgruppen (hemvistdaghemmen). Vad vi mäter med vårt instrument är stabiliteten eller konstansen i svar som gäller *attityder* till uppfostran. Detta är vad man teoretiskt ger uttryck för. En svårighet med attitydmätningar är dock att attityder ej alltid är kopplade till motsvarande handlingar,och en viktig fråga blir därför att visa om även handlingsmönstren vad gäller uppfostran uppvisar stabilitet oberoende av den eventuella personalrörlighet,man alltid måste räkna med inom barnomsorgsverksamheten. Frågan som återstår att ställa är därför: finns det även stabila uppfostringsmiljöer?

REFERENSER

Ekholm, B., Ekholm, M. och Hedin, A. *Daghemsklimat. Bakgrund, syfte, mätinstrument.* Universitetet i Linköping, pedagogiska institutionen. Rapport LiU-PEK-R-79, 1982.

Ekholm, B., Ekholm, M. och Hedin, A. *Nuinriktat eller framtidsinriktat uppfostringsklimat.* Klimatprojektet, rapport nr 4. Stencil Universitetet i Linköping, pedagogiska institutionen, 1983.

Ekholm, B. och Hedin, A. *12 daghem.* Klimatprojektet, rapport nr 5, arbetsrapport nr 1. Universitetet i Linköping, pedagogiska institutionen, 1984. Arbetsrapport LiU-PEK-AR-1.

Jönsson, A. *Daghemsklimat. Uppfostringsattityder, engagemang och känslor inför arbetet hos daghemspersonal.* Pedagogik 3-uppsats. Universitetet i Linköping, pedagogiska institutionen, 1983.

UNIVERSITETET I LINKÖPING
Pedagogiska institutionen
B Ekholm, A Hedin

SÅ HÄR GÖR VI PÅ DAGIS .....

(År 1)

Daghemmets namn: _____

6. Vilken avdelning arbetar Du på?
(Markera med kryss)

1 ( ) Småbarnsavdelning 6 mån - 2 år
2 ( ) Småbarnsavdelning 6 mån - 3 år
3 ( ) Småbarnsavdelning 2 - 4 år
4 ( ) Syskonavdelning 3 - 7 år
5 ( ) Syskonavdelning 3 - 10 år
6 ( ) Syskonavdelning 1 - 10 år
7 ( ) Syskonavdelning 1 - 7 år
8 ( ) Annan _____

7. Kön

1 ( ) Kvinna
2 ( ) Man

8. Hur gammal är Du?

Jag är _____ år.

10. Vilken utbildning har Du?

1 ( ) Barnskötarutbildning
2 ( ) Förskollärarutbildning
3 ( ) Fritidspedagogutbildning
4 ( ) Annan utbildning

11. Jag slutade min senaste utbildning för _____ år sedan.

13. Jag arbetar nu som

1 ( ) Barnskötare
2 ( ) Förskollärare
3 ( ) Föreståndare
4 ( ) Fritidspedagog
5 ( ) Annat

(år 1)

14. Jag har tjänstgjort _____ år inom barnomsorgen.

16. Hur länge har Du tjänstgjort på detta daghem?

1 ( ) 0 - 6 mån
2 ( ) 7 mån - 1 år
3 ( ) 2 - 4 år
4 ( ) 5 - 7 år
5 ( ) 8 - 10 år
6 ( ) mer än 10 år
7 ( )

17. Har Du egna barn?

1 ( ) Ja
2 ( ) Nej

År 2

DAGHEMMETS NAMN .....

I september 1982 arbetade jag

på detta daghem ☐

på ett annat daghem ☐

inte på daghem ☐

INSTRUKTION

I häftet beskriver vi en del situationer av den här typen:

Du sitter tillsammans med 4 barn. Ni gör collage. På bordet finns bara en klisterburk. Pelle har för närvarande lagt beslag på burken och då Stina frågar om hon får låna den säger Pelle att det är hans burk och att hon får gå och hämta sin egen.

Du vill gärna lära barnen att dela med sig till varandra.

Hur brukar Du göra?

1 ( ) Säga till Pelle att ge burken till Stina.

2 ( ) Ta burken och ge den till Stina.

3 ( ) Säga att alla barn får ta ur burken.

4 ( ) Avvakta och se hur barnen löser det hela.

Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Säga till Pelle att ge burken till Stina.

2 ( ) Ta burken och ge den till Stina.

3 ( ) Säga att alla barn får ta ur burken.

4 ( ) Avvakta och se hur barnen löser det hela.

Läs igenom situationen, frågorna och svarsalternativen (1-4). Kryssa för det svarsalternativ som passar Dig bäst både för frågan "Hur brukar Du göra?" och för frågan "Hur skulle Du vilja göra?"

Observera! Till varje situation finns alltså två frågor.

Ni sitter och tittar på TV. Barnen har krupit upp på litet olika ställen, de flesta sitter med Dig i soffan. Det är ganska trångt och plötsligt hörs ett brak, det är Pelle som har ramlat ner från soffan. Han gråter ljudligt. Du vill gärna att barnen skall lära sig att ta hänsyn till varandra.

22. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Trösta Pelle och vänta på att de andra barnen självmant skall göra plats för honom i soffan.

2 ( ) Trösta Pelle och bereda plats för honom bredvid Dig i soffan.

3 ( ) Trösta Pelle och säga till barnen i soffan att bereda honom plats.

4 ( ) Trösta Pelle och sätta honom i Ditt knä.

23. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Trösta Pelle och vänta på att de andra barnen självmant skall göra plats för honom i soffan.

2 ( ) Trösta Pelle och bereda plats för honom bredvid Dig i soffan.

3 ( ) Trösta Pelle och säga till barnen i soffan att bereda honom plats.

4 ( ) Trösta Pelle och sätta honom i Ditt knä.

Ni har sått en del blomsterfrön som nu börjar komma upp. Egentligen har ni kommit överens om att turas om med vattningen men Pelle och Stina som hade ansvaret idag verkar helt ha glömt bort det och plantorna slokar oroväckande. Du vill att barnen skall lära sig känna ansvar.

24. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Konstatera högt inför barnen att blommorna håller på att vissna.

2 ( ) Fråga Pelle och Stina om de inte glömt något.

3 ( ) Låta blommorna vara tills barnen ser det själva.

4 ( ) Säga till Pelle och Stina att de skall vattna.

25. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Konstatera högt inför barnen att blommorna håller på att vissna.

2 ( ) Fråga Pelle och Stina om de inte glömt något.

3 ( ) Låta blommorna vara tills barnen ser det själva.

4 ( ) Säga till Pelle och Stina att de skall vattna.

Tre barn har tagit sina hinkar fulla med sand som de sedan häller på bordet på lekplatsen. De får inte detta eftersom regeln på dagis är att man inte tar sanden från sandlådan. Du vill lära dem följa regler.

26. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Jag frågar barnen var sanden skall vara.

2 ( ) Jag väntar och ser om något annat barn ingriper när barnet sett vad de gjort.

3 ( ) Jag säger till dem att ta bort sanden och bära tillbaka den till sandlådan.

4 ( ) Jag talar om för barnen att de inte får ha sand på bordet.

27. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Jag frågar barnen var sanden skall vara.

2 ( ) Jag väntar och ser om något annat barn ingriper när barnet sett vad de gjort.

3 ( ) Jag säger till dem att ta bort sanden och bära tillbaka den till sandlådan.

4 ( ) Jag talar om för barnen att de inte får ha sand på bordet.

Ni har varit ute i oktoberrusket och dragit med er grus in i tamburen. Barn och vuxna brukar hjälpas åt med att sopa upp det värsta men just idag har barnen bråttom in för det är ett program på TV som de gärna vill se. Du vill lära dem att känna ansvar.

28. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Jag hejdar de barn som står i tur att sopa och säger åt dem att göra det klart.

2 ( ) Jag säger till barnen att de glömt något.

3 ( ) Jag låter det vara osopat tills de själva kommer på att det är för smutsigt.

4 ( ) Jag frågar barnen vems tur det är att sopa.

29. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Jag hejdar de barn som står i tur att sopa och säger åt dem att göra det klart.

2 ( ) Jag säger till barnen att de glömt något.

3 ( ) Jag låter det vara osopat tills de själva kommer på att det är för smutsigt.

4 ( ) Jag frågar barnen vems tur det är att sopa.

Ni skall just äta mat. De barn som skall duka för dagen leker fint och det känns inte roligt att avbryta dem. Du vill lära dem att ta ansvar.

30. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Gå och hämta dem så att de hinner duka innan maten kommer.

2 ( ) Lämna det odukat tills maten kommer.

3 ( ) Ropa till dem att det är deras tur.

4 ( ) Fråga barnen i rummet vems tur det är att duka idag.

31. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Gå och hämta dem så att de hinner duka innan maten kommer.

2 ( ) Lämna det odukat tills maten kommer.

3 ( ) Ropa till dem att det är deras tur.

4 ( ) Fråga barnen i rummet vems tur det är att duka idag.

Fem barn har lekt båt och därvid dragit fram såväl kuddar som en mängd andra småsaker. Efter leken får de bråttom ut men enligt era regler på dagis bör de först plocka undan efter sig. Du vill lära barnen att följa regler.

32. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Låta det vara ostädat tills barnen själva förstår att de måste städa.

2 ( ) Säga att städningen skall göras men att barnen själva får bestämma när de skall göra den.

3 ( ) Säga: "Glöm inte att städa innan ni går ut".

4 ( ) Hålla kvar barnen tills de har städat upp efter sig.

33. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Låta det vara ostädat tills barnen själva förstår att de måste städa.

2 ( ) Säga att städningen skall göras men att barnen själva får bestämma när de skall göra den.

3 ( ) Säga: "Glöm inte att städa innan ni går ut".

4 ( ) Hålla kvar barnen tills de har städat upp efter sig.

Idag är det regnigt och barnen har stövlar på sig utomhus. Femåriga Stina har just kommit in, hon sitter på bänken i tamburen och försöker få av sig stövlarna. De sitter litet trångt och Stina börjar gnälla "jag får inte av mig dem, hjälp mig". Du vill att hon skall lära sig klara sig själv.

34. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Jag ber henne titta på de andra barnen hur de gör.

2 ( ) Jag drar av stövlarna.

3 ( ) Jag säger till henne att försöka på egen hand.

4 ( ) Jag talar om för henne hur hon skall göra.

35. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Jag ber henne titta på de andra barnen hur de gör.

2 ( ) Jag drar av stövlarna.

3 ( ) Jag säger till henne att försöka på egen hand.

4 ( ) Jag talar om för henne hur hon skall göra.

Det är flera barn vid gungorna idag. Pelle sitter på gungan men kan inte själv ta fart. Du står med två andra barn en liten bit därifrån då Du hör Pelle ropa att han vill ha fart. Du vill lära barnen att hjälpa varandra.

36. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Ropa till barnen: "Pelle behöver hjälp med att få fart på gungan".

2 ( ) Säga till Kalle som är i närheten att ge honom fart.

3 ( ) Vänta och se om något av barnen reagerar och hjälper honom.

4 ( ) Gå och ge honom fart.

37. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Ropa till barnen: "Pelle behöver hjälp med att få fart på gungan".

2 ( ) Säga till Kalle som är i närheten att ge honom fart.

3 ( ) Vänta och se om något av barnen reagerar och hjälper honom.

4 ( ) Gå och ge honom fart.

Efter maten har ni för vana att skölja tallrikarna. Var och en brukar skölja sin tallrik men idag har Stina sprungit sin väg och glömt kvar sin på bordet. Du vill att barnen skall lära sig känna ansvar.

38. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Gå efter Stina och fråga om hon inte glömt något.
2 ( ) Låta tallriken stå kvar tills Stina själv ser den.
3 ( ) Ropa att det är någon som glömt sin tallrik.
4 ( ) Hämta Stina och säga åt henne att ta bort sin tallrik.

39. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Gå efter Stina och fråga om hon inte glömt något.
2 ( ) Låta tallriken stå kvar tills Stina själv ser den.
3 ( ) Ropa att det är någon som glömt sin tallrik.
4 ( ) Hämta Stina och säga åt henne att ta bort sin tallrik.

Ni är ute på promenad. Du håller Pelle som är minst i handen. Stina och Kalle vill båda hålla i den andra handen. Du vill lära barnen vänta på sin tur.

40. Hur brukar Du göra?

1 ( ) Säga: "Bara en i taget. Stina börjar".
2 ( ) Låta dem själva komma på hur man skall göra.
3 ( ) Säga: "Jag har bara en hand, hur skall vi göra då?".
4 ( ) Säga: "Ska ni bråka får ingen hålla i handen".

41. Hur skulle Du vilja göra?

1 ( ) Säga: "Bara en i taget. Stina börjar".
2 ( ) Låta dem själva komma på hur man skall göra.
3 ( ) Säga: "Jag har bara en hand, hur skall vi göra då?".
4 ( ) Säga: "Ska ni bråka får ingen hålla i handen".

På följande frågor vill vi att Du kryssar för det svarsalternativ som stämmer bäst för Dig.

42. Ni sitter i personalrummet och dricker kaffe. Det är 10 minuter kvar på kafferasten. Två barn störtar in genom dörren och ropar: "Kom, kom, vi har hittat en stor luden grön mask, kom och titta!" Hur pass gärna skulle Du följa med barnen och titta?

1 ( ) Jag skulle mycket gärna följa med.

2 ( ) Jag skulle ganska gärna följa med.

3 ( ) Jag skulle ganska ogärna följa med.

4 ( ) Jag skulle mycket ogärna följa med.

43. Du sitter och berättar för några barn att Du har Din lediga eftermiddag i morgon. Du har fått några kassar äpplen och tänker göra mos. Barnen blir intresserade och ett par av dem undrar om de får komma hem till Dig och titta på. Hur pass gärna skulle Du ta emot dem hemma hos Dig?

1 ( ) Jag skulle mycket gärna ta emot dem.

2 ( ) Jag skulle ganska gärna ta emot dem.

3 ( ) Jag skulle ganska ogärna ta emot dem.

4 ( ) Jag skulle mycket ogärna ta emot dem.

44. Man har på socialförvaltningen diskuterat möjligheten av att daghemspersonal vid behov kunde ställa upp som jourfosterföräldrar (över exempelvis en helg). Skulle Du kunna tänka Dig att ställa upp?

1 ( ) Jag skulle mycket gärna ställa upp.

2 ( ) Jag skulle ganska gärna ställa upp.

3 ( ) Jag skulle ganska ogärna ställa upp.

4 ( ) Jag skulle mycket ogärna ställa upp.

När Du arbetar tillsammans med barnen en vanlig arbetsdag kan Du ha många olika känslor för dem. Tänk Dig att man kunde mäta känslor med olika slags termometrar. En termometer för varje känsla.

Hur mycket skulle de här termometrarna visa för Dig, när det gäller vad Du oftast känner i förhållande till de flesta barnen mitt under en vanlig arbetsdag.

Fyll i termometrarna så här: →

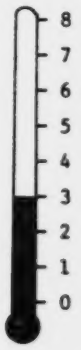

45. IRRITATION

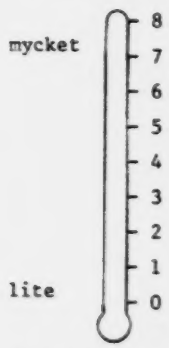

46. VÄRME

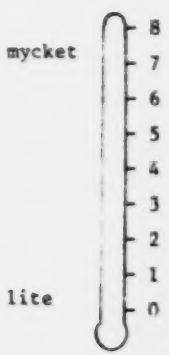

47. OSÄKERHET

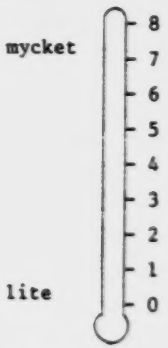

48. GLÄDJE

ARBETSRAPPORTER

1. Ekholm B & Hedin, A. 12 DAGHEM. Beskrivning av uppfostringsklimat och sociala relationer. Klimatprojektet. Delrapport nr 5. Januari 1984.

2. Wojtowicz, W.J. SOCIO-PEDAGOGISKA ASPEKTER PÅ DEN SVERIGE-POLSKA MINORITETENS BILDNINGSBEHOV. Folkhögskolans möjligheter. Mars 1984.

3. Ekholm B., Ekholm, M & Hedin, A. STABILITET I UPPFOSTRINGSATTITYDER HOS DAGHEMSPERSONAL. Klimatprojektet. Delrapport nr 6. Augusti 1984.

ISBN 91-7372-856-X
ISSN 0281-7438